

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA
2006. október 25. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

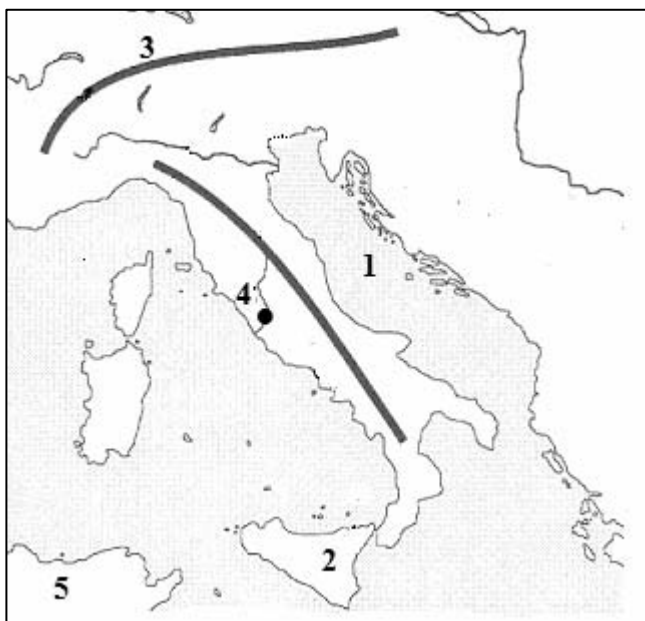
Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

I. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

- a) Nevezze meg, mely földrajzi helyeket (fogalmakat) jelölik a térképvázlatba írt számok!

1. -tenger
 2. (sziget)
 3. (hegység)
 4. (főváros)
 5. (kontinens)

5 pont	
--------	--

- b) Melyik nagyszerkezeti típusba tartozik a **3**-as számmal jelölt hegység? Húzza alá a megfelelőt! *Több lehetséges megoldás bejelölése hibának minősül.*

röghegység

gyűrthegység

ősföld

1 pont	
--------	--

- c) Nevezze meg azt a félszigetet, amelynek szomszédságában helyezkedik el a **2**-es számmal jelölt sziget!

.....

1 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

2. Egészítse ki a táblázatot, és válaszoljon a kérdésekre!

- a) A táblázatba beírtuk a folyók nevét. Felsoroltuk a folyók partján fekvő városokat. Írja a város nevét annak a folyónak a neve mellé, amelynek a partján fekszik! *Nem tud minden várost elhelyezni a táblázatban.*

Varsó, Linz, Frankfurt, Köln, Párizs, Prága, London

Folyó	Város
1. Duna	
2. Rajna	
3. Szajna	
4. Temze	
5. Visztula	

5 pont	
--------	--

- b) Melyik folyó torkollik a Balti-tengerbe a fentiek közül?

.....

1 pont	
--------	--

- c) Nevezze meg azt a két folyót, amelyik több országon is keresztül folyik!

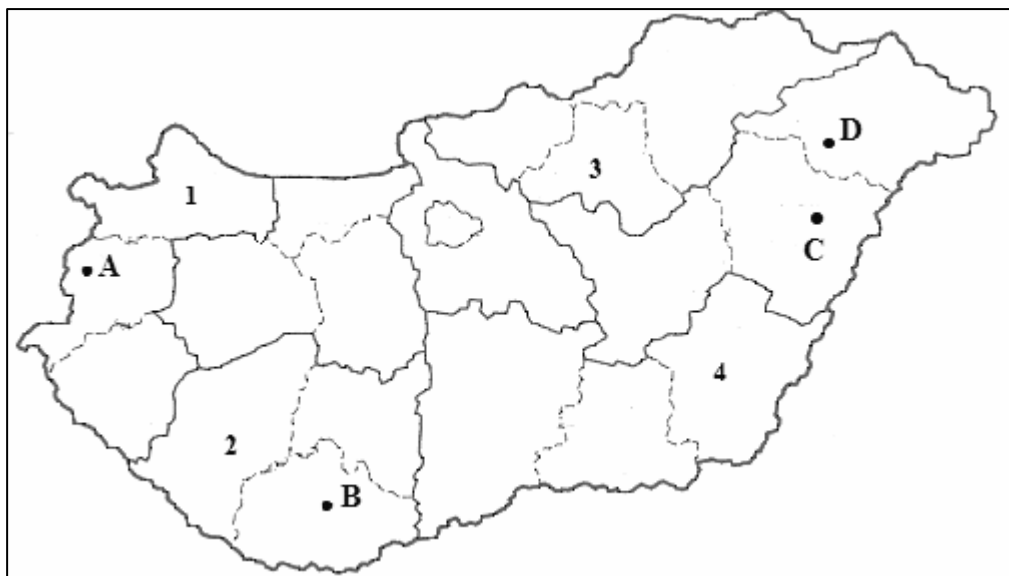
—

—

2 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

3. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

a) Nevezze meg a térképvázlaton számokkal jelölt megyéket!

1. 2.

3. 4.

4 pont	
--------	--

b) Nevezze meg a nagybetűkkel jelölt megyeszékhelyeket!

A. B.

C. D.

4 pont	
--------	--

c) Szírozza be a térképen a Közép-Magyarország régió területét!

1 pont	
--------	--

d) Melyik régióhoz tartozik a 4-es számmal jelölt megye?

.....

1 pont	
--------	--

10 pont	
----------------	--

<i>Az első feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	25 pont	
--	----------------	--

Feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
1.	7	
2.	8	
3.	10	
ÖSSZESEN	25	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2006. október 25. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

II. rész*A feladatlap-rész megoldásához atlasz használható!*

- 1. Olvassa el figyelmesen az alábbi útleírást, majd válaszoljon a kérdésekre! A megoldáshoz használja az atlaszt!**

A világ legforgalmasabb kikötőjéből, az é.sz. $1^{\circ} 30'$ és a k.h. $103^{\circ} 30'$ -ről indul egy hajó.

- a) Mi a kikötő neve, ahonnan indult a hajó?

1 pont	
--------	--

ÉK irányba hajózva eléri a k.h. 105. fokát, ezután É felé tart, és eléri egy ország déli pontjait.

- b) Nevezze meg ezt az országot és fővárosát!

ország:, fővárosa:

2 pont	
--------	--

Végül a hajó az é.sz. $22,5^{\circ}$ és a k.h. 114° -án található város kikötőjében köt ki.

- c) Melyik város kikötőjében kötött ki?

.....

1 pont	
--------	--

4 pont	
--------	--

- 2. Döntse el, hogy melyik fogalomra vonatkoznak a megállapítások! Írja a megfelelő betűjelet a megállapítás sorszámára elé!**

- A Szélességi kör
 B Hosszúsági kör
 C Mindkettőre vonatkozik
 D Egyikre sem vonatkozik

-1. Egymással párhuzamosan futnak.
2. Egy kiemelt köre keleti és nyugati félgömbre osztja a Földet.
3. Szükséges egy pont földrajzi helyének meghatározásához.
4. Legnagyobb értéke 90° lehet.
5. Egyenlő hosszúságúak.

5 pont	
--------	--

3. Oldja meg az időszámítással kapcsolatos feladatot!

- a) Budapesten 13 órát mutat az óra, amikor a törökországi Ankarába (é.sz. 40°, k.h. 33°) indul egy repülőgép. A repülési idő 2 óra 15 perc. Hány óra lesz az ankarai repülőtér óráján amikor leszáll a repülőgép?

A számítást itt végezze!

Az ankarai repülőtér óráján mutatott idő:

Melyik időt mutatják a repülőtér órái? Húzza alá a megfelelőt!

helyi idő

zónaidő

csillagidő

3 pont	
--------	--

- b) Válassza ki az alábbiak közül azt a két várost, amelyben a helyi idő megegyezik! Használja az atlaszát!

Fokváros,

Athén,

Budapest,

Moszkva

Indokolja választát!

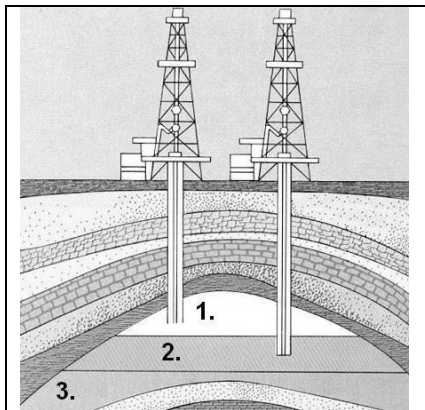
.....

3 pont	
--------	--

6 pont	
---------------	--

4. Tanulmányozza a szénhidrogének keletkezésével és elhelyezkedésével kapcsolatos ábrákat, majd válaszoljon a kérdésekre!

a) Milyen anyagok helyezkednek el egymás felett a tárolóközetben?

1.
2.
3.

3 pont

b) Húzza alá azt a földtörténeti időt, amelyben Magyarországon a szénhidrogének keletkeztek!

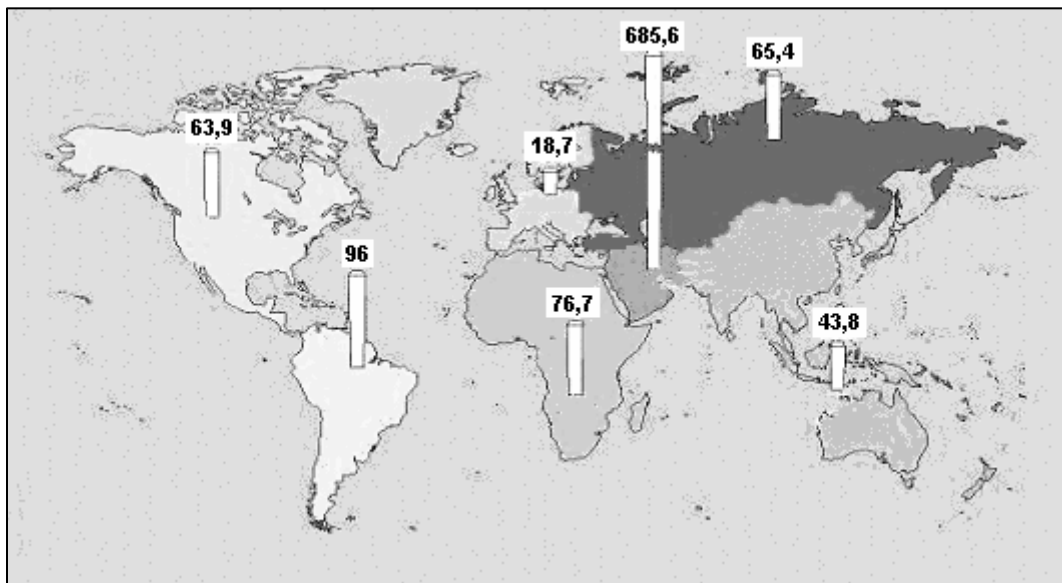
óidő

újidő

középidő

1 pont

c) A térkép a világ kőolajkészletének eloszlását ábrázolja (milliárd hordó).

Melyik térség rendelkezik a legnagyobb készlettel?.....

Hányszorosa ez a legkisebb készlettel rendelkező térség készletének?.....

2 pont

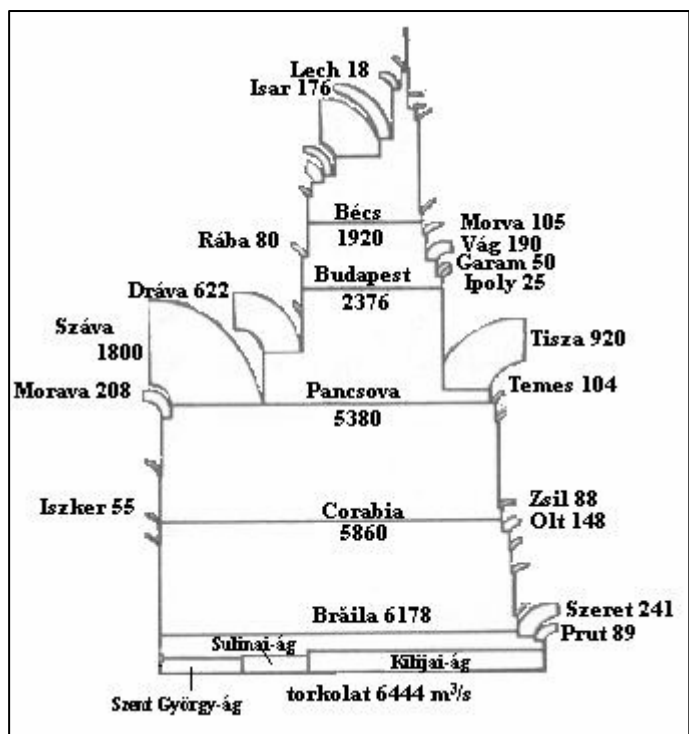
6 pont

5. Válaszoljon a Dunával kapcsolatos kérdésekre!

- a) Mely országban ered a Duna?
 Mely ország területén van a Duna deltájának legnagyobb része?

2 pont	
--------	--

- b) Az ábra a Duna folyót mutatja az eredéstől a torkolatig a vízhozamok és a mellékfolyók feltüntetésével. Válaszoljon az ábra segítségével a következő kérdésekre!

1. Melyik mellékfolyónak van a legnagyobb vízhozama?
2. Hányszorosára nő a Duna vízhozama Bécs és a torkolat között?
A számítást itt végezze!

A Duna vízhozamának növekedése: -szeres

Melyik torkolati ágnek van a legnagyobb vízhozama?

3. Nevezzen meg egy 100 m³/s-nál nagyobb vízhozamú bal parti mellékfolyót!

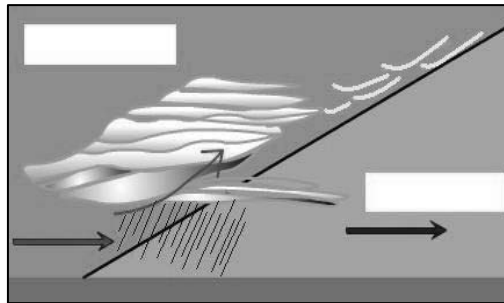
.....

4 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

6. A két ábrán két légköri jelenség látható. Válaszoljon az ezekhez kapcsolódó kérdésekre!

a) Nevezze meg az ábrázolt jelenségeket!

1.

2.

2 pont

b) Jelölje az 1. ábrán a légtömegek nyomását! Írjon „A” betűt az alacsonyabb, és „M” betűt a magasabb nyomású légtömeget jelölő körbe!

2 pont

c) Írja a 2. ábrán látható téglalapokba, hogy melyik a melegebb és melyik a hidegebb légtömeg!

2 pont

d) Melyik jelenség esetén intenzívebb (hevesebb) a csapadékhullás?

.....

1 pont

e) Mely légköri képződményhez kapcsolódhat a fenti két jelenség? Húzza alá a megfelelőt!

anticiklon

ciklon

1 pont

8 pont

7. Oldja meg az éghajlati övezetességgel kapcsolatos feladatot!

- a) A felsorolt állítások különböző éghajlatok és előfordulási területük jellegzetes vonásait mutatják be. Keresse ki a felsorolt éghajlatok közül azt, amelyikkel kapcsolatba hozható az adott állítás! Írja ennek nevét az állítás utáni pontozott vonalra! *Nem tud minden fogalmat elhelyezni.*

állandóan fagyos éghajlat, szavanna éghajlat, mérsékelt övezeti monszun éghajlat, óceáni éghajlat, forró övezeti (trópusi) sivatagi éghajlat, tundra éghajlat, tajga éghajlat, mediterrán éghajlat, egyenlítői éghajlat, nedves kontinentális éghajlat

1. Egész évben a passzát szélrendszer leszálló ága uralkodik a területén.
.....
2. Az évi közepes hőingás (hőingadozás) nagyon nagy, amihez a túlevelű erdőkből álló természetes növényzet alkalmazkodott leginkább. A tél hosszú és zord, az átmeneti évszakok rövidek, a nyár rövid, meleg és csapadékos.
.....
3. A tél enyhe és csapadékos, a nyár forró és száraz. Többek között Afrika északi tengerpartján találkozunk ilyen éghajlati adottságokkal.
.....
4. Az adott övön belül ezeken a területeken a legkiegyenlítettebb az éghajlat: egész évben sok csapadék esik, a hőingás az övön belül itt a legkisebb. Természetes növényzete a lombhullató erdő.
.....
5. A sok csapadék hatására a talaj tápanyagtartalma rövid idő alatt kimosódik. Az állandóan magas hőmérséklet miatt a szerves anyagokat a lebontó szervezetek gyorsan átalakítják. Így ezeken a területeken a vízben nehezen oldódó, ezért felhalmozódó vastartalmú vegyületek vörösre színezik a talajt.
.....
6. A csapadék évi mennyisége nem több mint a sivatagokban, de kicsiny a párolgás és a fagyott altalaj miatt elenyésző a beszívargás. Ezért nyaranta hatalmas mocsárvidékek alakulnak ki.
.....

6 pont

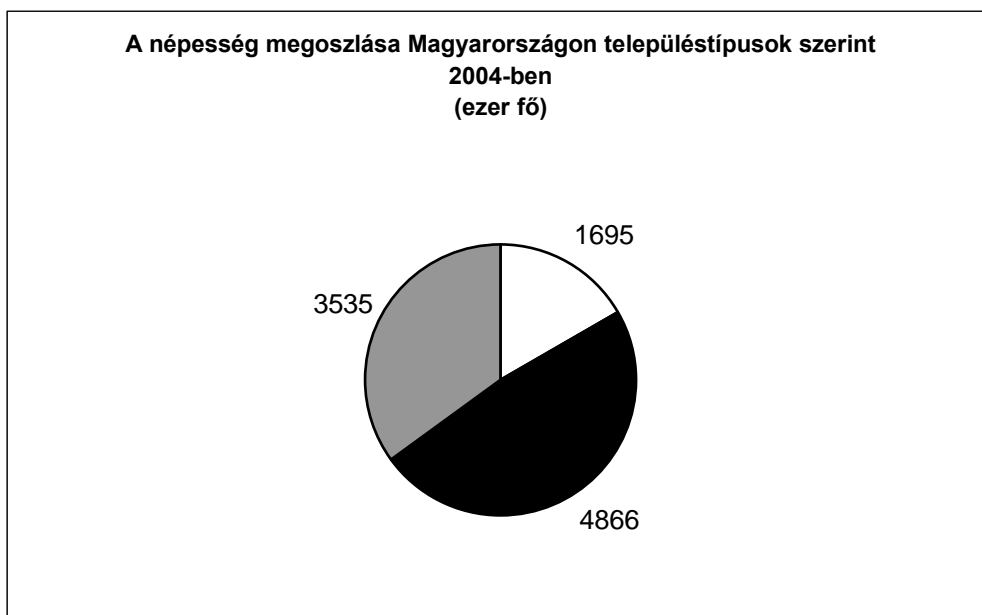
- b) Mely földrajzi övezetbe tartozik az alábbi két éghajlat? Írja az övezet nevét az éghajlat neve után!

tajga éghajlat: övezet szavanna éghajlat: övezet

2 pont

8 pont

8. Tanulmányozza az alábbi diagramot, majd válaszoljon a kérdésekre!

a) Mely településtípusokra vonatkoznak a kördiagram adatai? Írja a népesség tényleges számát a megfelelő településtípus mellé!

A) falu (község):

B) város:

C) főváros:

3 pont

b) Számítsa ki a diagram adatai alapján, hogy hány fő volt hazánk lakosainak száma 2004-ben!

A számítást itt végezze!

Hazánk lakosság száma: fő

1 pont

c) Az ország lakosságának hány százaléka élt városokban?

A számítást itt végezze!

A városlakók százalékos aránya: %

2 pont

- d) A következő állítások Magyarország településeire vonatkoznak. Írja a megfelelő relációs jeleket (<, >, =) az állítások közé!

Falvaink száma	<input type="text"/>	Városaink száma
A 100 ezer főnél népesebb településeink száma	<input type="text"/>	Megyeszékhelyeink száma
A hazai régióközpontok száma	<input type="text"/>	Megyeszékhelyeink száma

3 pont

9 pont

9. Rendezze táblázatba az alábbi adatokat, fogalmakat a megadott szempontok szerint!
Nem tud minden adatot, fogalmat beírni!

Bombay, 29 400 USD, Hongkong, császárság, 1 306 millió fő,
Oszaka, 1 080 millió fő, Peking, 50 millió fő, népköztársaság,
127 millió fő, Újdelhi, 5 600 USD, Tokió, királyság, 700 USD

	India	Japán	Kína
Népesség	1.	2.	3.
Államforma	—	4.	5.
Gazdasági teljesítmény GDP/fő	—	6.	7.
Főváros	8.	9.	10.

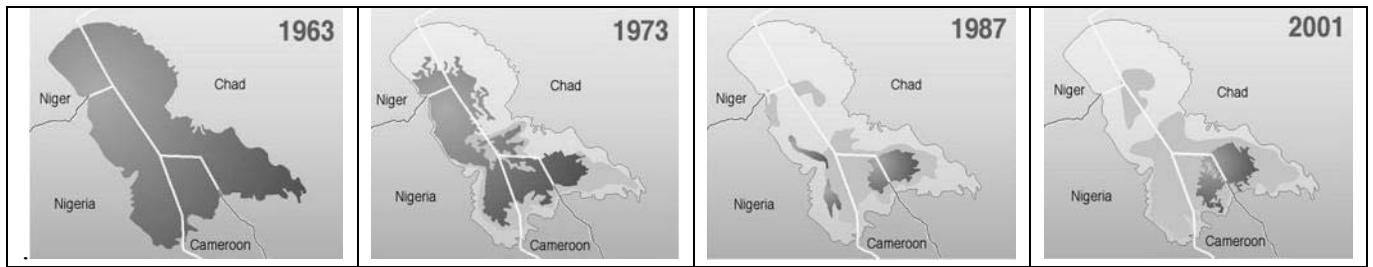
10 pont

10. Az A oszlopban fogalmakat, a B oszlopban hozzájuk tartozó meghatározásokat olvashat. Keresse meg az egyes fogalmaknak megfelelő meghatározásokat! Írja a meghatározások betűjelét a fogalmak sorszámára elé! Nem mindegyik meghatározáshoz tud fogalmat kapcsolni.

<u>A oszlop</u>	<u>B oszlop</u>
..... 1. kamat	a) Valamely termék importjának mennyiségi korlátozása.
..... 2. kvóta	b) Az importot sújtó adó.
..... 3. infláció	c) Pénzügyi követelés mellett tulajdonosi jogokat is biztosít.
..... 4. deviza	d) A hitel felvételének következménye.
..... 5. értékpapír	e) A hitel ára.
..... 6. adósság	f) Tulajdonosa pénzbeli követeléssel léphet fel a kibocsátóval szemben.
..... 7. részvény	g) Nemzetközi elszámolásban használt fizetőeszköz.
..... 8. valuta	h) Valamely ország törvényes fizetési eszköze a pénzforgalomban.
..... 9. vám	i) A pénz vásárlóerejének csökkenése.
	j) A valuták egymáshoz viszonyított értéke.
	k) Központja egy adott országban van, de leányvállalataik más, külföldi országban találhatóak.

9 pont	
---------------	--

11. A következő ábrákon az afrikai Csád-tó látható különböző időpontokban. Tanulmányozza a térkép-vázlatokat, és válaszoljon a kérdésekre!

a) Milyen változást tud leolvasni a térképekről?

.....

1 pont

b) Nevezze meg azt a környezeti problémával küzdő térséget, amelyben ez a tó található!

.....

1 pont

c) Nevezzen meg egy tényezőt, amely szerepet játszott az ábrázolt környezeti probléma kialakulásában!

.....

1 pont

d) Melyik ázsiai tó jutott hasonló sorsra?

.....

1 pont

4 pont

A második feladatlap-résszel elérhető összes pontszám: 75 pont

A feladatlappal elérhető összes pontszám: 100 pont

	Feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
Topográfiai ismeretek feladatsor		25	
	1.	4	
	2.	5	
	3.	6	
	4.	6	
	5.	6	
	6.	8	
	7.	8	
	8.	9	
	9.	10	
	10.	9	
	11.	4	
ÖSSZESEN		100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: